

ORIENTERINGSSAK

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
02.12.2021

Sak:







Prognose årsresultat 2021 og utvikling i avsetninger ved Det helsevitenskapelige fakultet

Prognose årsresultat legges frem for fakultetsstyret for å informere om økonomisk status for fakultetet pr. oktober 2021. Saken vil konsentreres om bevilgningsøkonomien. Det gjøres kort rede for regnskap og budsjett pr. oktober. Deretter gis en prognose for årsresultat 2021, samt forventet avsetningsnivå ved utgangen av året. Videre vil rapporten gi en prognose på videre utvikling i avsetninger basert på budsjett for 2022-2026.

1. Regnskap og budsjett pr. oktober

Regnskapet pr oktober viser et mindreforbruk i forhold til periodens inntekter på 40,1 mill. kr (overskudd). Budsjettet mindreforbruk i perioden var 21,6 mill. kr, og regnskapet viser dermed et mindreforbruk i forhold til budsjett på 18,5 mill. kr.

Tabell 1: Regnskap og budsjett i bevilgningsøkonomien til Helsefak pr. oktober 2021

REGNSKAP PR. KONTOKLASSE	Regnskap		Budsjett			
Beløp i 1000 kroner	Pr. okt. 2020	Pr. okt. 2021	Pr. okt. 2021	Utvikling regnskap	Budsjettavvik	
3 - Inntekter	730 128	748 570	743 965		2,5 %	0,6 %
5 - Lønn	509 615	518 236	523 656		1,7 %	-1,0 %
6 - Drift	86 926	82 552	93 357		-5,0 %	-11,6 %
7 - Drift reiser	14 029	10 437	16 538		-25,6 %	-36,9 %
8 - Finansposter	3	3	0		19,3 %	
9 - Interne transaksjoner	89 711	97 180	88 830		8,3 %	9,4 %
Periodens resultat	29 843	40 162	21 585		0	

Sammenlignet med regnskapet for samme periode i fjor ser vi en liten økning i lønnskostnader, mens kostnader til drift og reiser er lavere en fjoråret og også betydelig lavere enn budsjettet. Interne transaksjoner derimot er betydelig høyere enn samme tid i fjor, og også høyere enn budsjettet i perioden. En stor andel driftskostnader slik som lageruttak og kjernefasiliteter, investeringskostnader og anskaffelser, er budsjettet som drift på kontoklasse 6 men regnskapsført

på kontoklasse 9. En del av mindreforbruket i forhold til budsjett på kontoklasse 6 må derfor sees opp mot merforbruk på kontoklasse 9.

Godskriving av lønn og indirekte kostnader fra BOA-prosjekter er høyere enn budsjettert. Samtidig er egeninnsatsen større, slik at nettokostnaden er større enn budsjettert i perioden. Det er vanskelig å si om det skyldes upresis periodisering i bevilgningsbudsjettet, eller om det er økte kostnader knyttet til BOA i perioden.

Økt fokus på økonomistyring

Økt budsjettkvalitet er et fokusområde som det arbeides kontinuerlig med. Det er forventninger til at de nye løsningene for prosjektøkonomi i BOTT som tas i bruk fra januar 2022 skal gjøre prosjektoppfølgningen enklere, og på sikt bidra til et mer riktig regnskap og bedre oversikt over samspillet mellom bevilgning og BOA. Også i bevilgningsøkonomien er det store forbedringspotensialer når det kommer til pålitelig styringsinformasjon, og rektor fremmer en sak til universitetsstyret 24. november om tiltak for styrking av økonomistyringen ved UiT¹.

Bakgrunnen er nye krav fra Kunnskapsdepartementet (KD), og utfordringer i økonomistyringen. UiT har hatt en mer eller mindre kontrollert nedbygging av avsetninger over flere år, og 2021 har vært preget av en frykt for å levere et årsregnskap med negative avsetninger. Nå har universitetsledelsen for dårlig styringsinformasjon til å vurdere hvor man ender ved utgangen av 2021. Det foreslås å iverksette tiltak og prosesser for blant annet å bedre budsjettkvalitet og styringsinformasjon, sikre gjennomgående bruk av økonomimodellen, standardisering av økonomirapporter, samordning av budsjettprosesser, skape sterkere incentiver for ekstern finansiering og ta i bruk langtidsbudsjettering for hele virksomheten. En del av tiltakene følges opp i den ordinære linjen under rektor, mens det på noen områder vil innhentes råd fra bredere sammensatte arbeids- og referansegrupper på tvers av organisasjonen. Helsefak er positive til å bidra på dette området.

Budsjettkrav 2021 fra universitetsledelsen

Fakultetene fikk som kjent et krav fra universitetsledelsen våren 2021 om å tilpasse årets aktivitetsnivå og budsjett til inneværende års tildeling for 2021². Behov for å budsjettere med merforbruk skulle så godkjennes av universitetsdirektøren. En slik bestilling var svært utfordrende å håndtere når vi allerede var godt ut i budsjettåret. Fakultetene har opplevd en gass-brems tilnærming til aktivitetsnivå, som er særdeles vanskelig å tilpasse seg. Fakultetene har vært bekymret for at et signal om brems i aktiviteten for organisasjonen som helhet ville føre universitetet over KDs avsetningsmål igjen.

Helsefak var derfor tydelig på at igangsatt aktivitet som var planlagt finansiert av våre egne avsetninger ikke kunne stanses, men at mindreforbruk som oppsto gjennom året ikke skulle omdisponeres til ny aktivitet. Instituttene ble i tillegg anbefalt å bremse aktivitet der det ikke ville påvirke den faglige aktiviteten, og vurdere om større innkjøp kunne utsettes til 2022. Dette har preget høstens revidering av budsjettet for inneværende år, og det er ingen tvil om at det har vært tøft for fakultets- og instituttledelsen å kommunisere en slik omstilling midt i året. De reviderte

¹ S 53/21 Tiltak for styrking av økonomistyringen ved UiT, ephorte ref. 2021/5393-

² Forberede innføring av ny nasjonal retningslinje for avsetninger, ephorte ref. 2021/1222-3.

budsjettene viser at årets overbudsjettering er redusert fra 73,6 mill. kr i april til 7,7 mill. kr nå i november. Gjennomgangen av regnskap og budsjett pr oktober viser imidlertid at også de reviderte budsjettene er for optimistiske med tanke på aktivitetsnivå.

2. Prognose årsresultat 2021

Det gis her en prognose på årsresultat for 2021, samt nivå på avsetninger ved utgangen av året. Prognosen baseres på regnskap for perioden januar til oktober, samt budsjett for november og desember. En del kostnader faktureres imidlertid på slutten av året, mens kostnaden kan være periodisert over en lengre periode i budsjettet. Dette gjelder eksempelvis effekten av årets lønnsoppgjør.

Det er i prognosen gjort et estimat på hvor mye det lokale lønnsoppgjøret vil utgjøre for bevilgningsøkonomien til Helsefak. Utgangspunktet er proratafordelingen av rammen fordelt pr enhet, samt enhetenes andel av tilsatte i bevilgning og BOA. Etterbetaling av årets lønnsoppgjør estimeres til 10,5 mill. kr inkl. sosiale kostnader for fakultetet som helhet. Kostnaden er dekomponert pr budsjettenhet basert på deres andel tilsatte i bevilgningsøkonomien og kan dermed avvike fra den faktiske kostnaden. Prognosen kan likevel gi en god indikasjon på fakultetsnivå, og vurderes å gi et mer riktig bilde av forventet årsresultat og utvikling i avsetninger enn budsjettene alene.

Tabell 2: Budsjett vs. prognose for årsresultat 2021.

ÅRSRESULTAT 2021

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Prognose	Avvik
3 - Inntekter	905 773	910 378	1 %
5 - Lønn	653 508	658 659	1 %
6 - Drift	132 697	121 891	-8 %
7 - Drift reiser	18 602	12 502	-33 %
8 - Finansposter	0	3	
9 - Interne transaksjoner	101 281	109 631	8 %
Periodens resultat	-315	7 691	

Prognosen tilsier at Helsefak vil bruke 7,7 mill. kr mindre enn inntektene i 2021, og det er relativt nært budsjett, hvor vi planlegger å bruke 0,3 mill. kr mer enn inntektene. Dette er en stor forbedring i forhold til fjoråret da avviket var 45,5 mill. kr mellom budsjett og prognose. Hvis man sammenligner med regnskap pr oktober ser man at det forventes store kostnader i regnskapet i løpet av årets siste måneder. Dette er også vår erfaring fra tidligere år.

Inntektene vil ifølge prognosen bli 1 % høyere enn budsjettert, og det skyldes at en del inntekter i bevilgningsøkonomien ikke er budsjettert dette året, til tross for at de allerede er regnskapsført. Lønnskostnadene vil bli omtrent som budsjettert når man har korrigert inn årets lønnsvekst. Periodisering av ferie, reise- og stipendforskudd vil i midlertidig også påvirke de endelige lønnskostnadene for året.

Det forventes at kostnader til drift og reiser blir langt lavere enn budsjettert for året. Som nevnt vil deler av mindreforbruk på drift gå mot et merforbruk på kontoklasse 9, siden en del kostnader til bruk av kjernefasiliteter, lageruttak og investeringer er budsjettert som drift til tross for at det bokføres på andre konti. Det foregår også en del rydding og avslutning av gamle prosjekter og tiltak i økonomisystemer på grunn av overgang til nye systemer fra 2022, og dette kan påvirke resultatet noe. Den største usikkerhetsfaktoren er imidlertid overføringer mellom bevilgning og BOA. Ofte revideres budsjett i BOA på tampen av året, og lønn for interne ansatte, indirekte kostnader og egeninnsats korrigeres i regnskapet. Dette kan få store konsekvenser for det endelige årsresultatet i bevilgningsøkonomien.

3. Utvikling avsetninger

Prognosen tilsier at avsetningene i bevilgningsøkonomien til Helsefak skal øke med 7,7 mill. kr i 2021. Dette er positivt med tanke på budsjettkravet som kom fra nivå i løpet av året, og Helsefak ser ut til å kunne levere på bestillingen til tross for at det så mørkt ut underveis.

Nye retningslinjer fra KD gjør at det er flere parametere som må hensyntas knyttet til avsetninger fremover. For det første kan universitetet nå ha ubegrenset med avsetninger knyttet til planlagte investeringer, så lenge de inngår i en investeringsplan godkjent av universitetsstyret. For det andre er det innført et tak som gjør at universitetene kan ha inntil 5 % avsetninger til andre formål. Universitetet rapporterer sine avsetninger i regnskapets note 15 som består av tre deler³. Det som kompliserer saken, er at universitetet ikke kan levere et regnskap med negative avsetninger på noen av summelinjene i hver av de tre delene. Dette er riktig nok et krav for UiT som helhet, men vi ser at dette også er fokus i økonomioppfølgingen overfor fakultetene.

Tabellen under viser utvikling i avsetninger i bevilgningsøkonomien til Helsefak basert på kategoriene avsetninger til investeringer og øvrige formål.

Tabell 3: Prognose for utvikling i avsetninger i bevilgningsøkonomien til Helsefak i løpet av 2021.

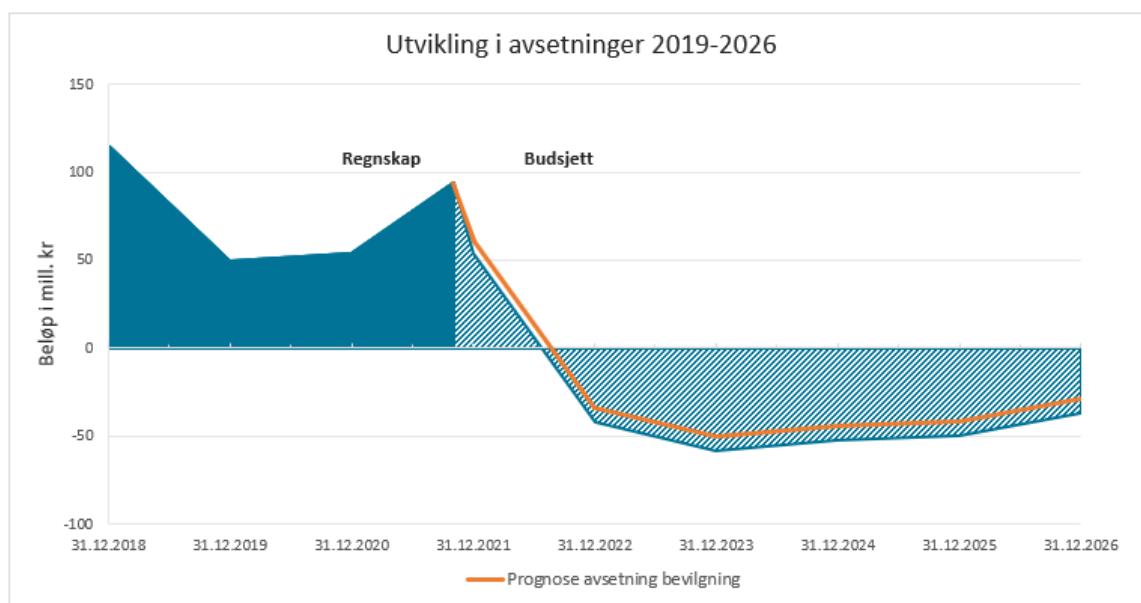
Helsefak, avsetninger i bevilgning	Regnskap	Prognose	
	Avsetninger IB 2021	Endringer 2021	Avsetninger UB 2021
Avsetninger til investeringer, i hele 1000 kr	27 277	29 447	56 724
Avsetninger til andre formål, i hele 1000 kr	93 577	-38 235	55 342
Avsetninger til andre formål i % av årets bevilgning			6 %

For fakultetet samlet sett er nivået på avsetninger ved utgangen av 2021 tilfredsstillende med tanke på føringer fra nivå 1. Tidligere økonomirapporter har vist en enorm overbudsjettering, særlig for perioden 2022-2023. Overbudsjetteringen på instituttene i stor grad dempet av lavere aktivitetsnivå under pandemien, tilfang av nye studieplasser i revidert nasjonalbudsjett 2020 og strengere budsjettprinsipper hvor enhetene er tvunget til å legge budsjettene i balanse på kortere sikt enn tidligere. De fleste budsjettenhetene har lagt budsjettet i balanse for perioden 2021-2026.

³ Del I og III gjelder henholdsvis inntektsførte og ikke inntektsførte bevilgninger, mens del II gjelder ikke inntektsførte tilskudd, bidrag og gaver.

Det er imidlertid enkelte budsjettenheter som fortsatt budsjetterer å ha positive avsetninger ved utgangen av 2026, samtidig som fellesadm. har betydelige negative avsetninger på grunn av merkostnader AKM. I perioden til og med 2024 skal negative avsetninger knyttet til stengingen av AKM og AKM-fondet akkumuleres til 90 mill. kr.

Diagrammet viser hvordan avsetningene har utviklet seg i regnskapet fra 2019 til og med oktober 2021, samt budsjettert utvikling fremover. Den gule linjen viser avsetningsnivået fremover basert på prognose for årsresultat 2021. Det budsjetteres med en veldig brå nedbygging av avsetninger i 2022. Erfaringsmessig ser vi at dette flater noe ut når året er i gang og vi reviderer budsjettene.



Figur 1 Utvikling i avsetninger i bevilgningsøkonomien til Helsefak

Nivå 1 opphevet avsetningsmålet på 7 % for fakultetene da KD innførte nye retningslinjer for avsetninger. Helsefak har imidlertid ikke opphevet avsetningsmålet overfor instituttene. Det er fortsatt flere institutt som har høye avsetninger, og et tak på avsetninger er en forutsigbar metode for å omdisponere avsetninger ved utgangen av året.

Selv om fakultetsledelsen vil vurdere en omdisponering av avsetninger over 7 % av enhetenes inntekter, har man samtidig oppfordret instituttene til å ikke planlegge ny aktivitet i 2021 og heller ikke planlegge omdisponering av oppstått mindreforbruk⁴. Begrunnelsen er at en eventuell omdisponering av avsetninger fra enhetene kan redusere behovet for rammekutt på et senere tidspunkt for å dekke inn merkostnader AKM.

Håndtering av avsetninger ved Helsefak har til nå tatt utgangspunkt i avsetninger som rapporteres i regnskapets note 15 del I, inntektsførte bevilgninger. Det er også dette som legges til grunn for tabell 4 som viser hvordan avsetningene fordeles på fakultetets budsjettenheter.

⁴ OS 12/21 Økonomirapport 1.tertial 2021 – Det helsevitenskapelige fakultet, ephorte 2021/65-8.

Tabell 4: Budsjett vs. prognose avsetninger note 15 del I pr. budsjettenhet.

AVSETNINGER PR 31.12.2021

Beløp i 1000 kroner	Budsjett	Prognose	Avsetningsmål
IMB	14 926	13 313	7 401
ISM	14 654	13 897	4 016
IKM	15 701	16 014	5 793
IFA	7 759	9 205	3 231
IKO	4 502	6 926	4 621
IPS	-1 155	91	5 097
IHO	18 025	16 863	11 606
IH	2 085	1 363	1 564
IVP	3 359	3 899	1 982
RKBU	4 794	5 068	469
ELU	4 411	5 311	1 880
HelPed	2 198	2 230	402
Fellesadm	-37 627	-32 540	13 566
Helsefak	53 634	61 639	61 630

Tabellen ovenfor viser nivå på avsetninger ved utgangen av året i henhold til budsjett og prognose, samt enhetenes avsetningstak i kroner. I tabellen vises positive avsetninger med positivt fortegn, mens negative avsetninger vises med negativt fortegn.

Tabellen ovenfor viser, både ifølge budsjett og prognose, at de fleste budsjettenhetene vil ha avsetninger over avsetningsmålet på 7 %. Dette tilsier at det bør være rom for å omdisponere avsetninger fra enheter når regnskapet for 2021 er avsluttet.

Instituttene har fortsatt store avsetninger knyttet til rekrutteringsstillinger, strategiske og tematiske satsninger, samt andre formål som ble skjermet for omdisponering i forbindelse med avsetningssaken tidligere i år⁵. Det vil være behov for å vurdere slik skjerming dersom det blir aktuelt med omdisponering av avsetninger. Det kan også være aktuelt å vurdere andre begrunnelser for skjerming. Vi ser blant annet at flere av instituttene er avhengige av de positive avsetningene på prototype 10 for å kunne legge budsjettet i balanse over perioden. I tillegg kan det være aktuelt å skjerme avsetninger for å finansiere merkostnader ved forlengelser av rekrutteringsstillinger som følge av pandemien. Et konkret forslag til håndtering av avsetninger ved Helsefak vil fremmes for fakultetsstyret sammen med sak om årsregnskap 2021.

De nye retningslinjene for avsetninger som KD har fastsatt gjør også at det er behov for nye prinsipper for håndtering av avsetninger ved fakultetet. Nye prinsipper bør for eksempel ta hensyn til at universitetene kan spare til fremtidige investeringer. Dette arbeidet bør samkjøres med prosesser for styrking av økonomistyringen ved UiT.

⁵ FS 7/21 Håndtering av avsetninger ved Det helsevitenskapelige fakultet 2020, ephorte ref. 2020/894-10.

Thrina Loennechen
dekan

—

Trond Nylund
fungerende fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: seksjonsleder Ann-Sofie Rydningen og seniorrådgiver Lena Liatun, Seksjon for organisasjon og økonomi